

Hatretorik och falska nyheter

Konsekvenser för de förtroendevaldas
trygghet och säkerhet

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Hatreterik och falska nyheter

Konsekvenser för de förtroendevaldas trygghet och säkerhet

Upplysningar om innehållet:

Anna-Lena, Pogulis, anna-lena.pogulis@skr.se

Europarådets engelska och franska versioner är de enda officiella versionerna av rapporten.

Denna icke-officiella översättning till svenska har utförts under ansvar av översättaren/utgivaren.

Original rapport

Source: Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe.

Report CG(2022)43-11final, 25 October 2022.

[Hate speech and fake news: the impact on working conditions of local and regional elected representatives.](#)

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2023

ISBN: 978-91-8047-120-6

Rapportörer: Wilma Delissen van Tongerlo & Kristoffer Tamsons

Översättning: Edward Andersson

Produktion: Advant

Förord

Hatretorik och falska nyheter påverkar det demokratiska samtalet och förutsättningarna att verka som förtroendevald i stora delar av världen. SKR stödjer kommuner och regioner i att motverka hot, hat och våld mot förtroendevalda och sprider kunskap inom området.

Som ett led i arbetet med att sprida kunskap om hot, hat och våld mot förtroendevalda har SKR översatt rapporten om hatretorik och falska nyheter från Europarådets kommun- och regionkongress (CLRAE, hädanefter refererad till som 'kongressen'). Rapportörer för rapporten har varit den svenska kongressledamoten Kristoffer Tamsons (M), Region Stockholm och Wilma Delissen van Tongerlo, Nederländerna, borgmästare i Peel en Maas.

Rapporten utgår från forskarstudier som analyserat konsekvenserna, identifierat behov och verktyg, den innehåller resolution och rekommendationer till såväl stater som kommuner och regioner i Europarådets medlemsländer.

Europarådet arbetar för att främja demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Kongressen för lokala och regionala myndigheter (CLRAE) är en del av Europarådet och arbetar med dessa frågor på lokal och regional nivå. Mycket av arbetet utgår från Europarådets konvention om kommunal självstyrelse. Inom Europarådet är det kongressen som ansvarar för övervakningen av hur konventionen tillämpas i medlemsstaterna.

Uppdraget som förtroendevald på den lokala och regionala nivån är en fundamental del för en fungerande demokrati och att för den enskilde förtroendevalda är uppdraget en källa till stolthet och en möjlighet att meningsfullt påverka samhällsutvecklingen. Därför är det av särskild vikt att förtroendevalda ska kunna verka under trygga och säkra förhållanden i sitt uppdrag. Rapporten ger förslag på åtgärder för att möjliggöra detta.

Stockholm i februari 2023

Peter Danielsson
Ordförande

Sveriges Kommuner och Regioner

Innehåll

- 6 Länshänvisning

- 8 Sammanfattning

- 9 **Kapitel 1. Europarådets beslut**
 - 9 Bakgrund

- 12 **Kapitel 2. Definitioner och begrepp**
 - 12 Lägesbeskrivning
 - 14 Falsa nyheter och hatretorik
 - 15 Hatpropaganda
 - 18 Falsa nyheter och desinformation

- 22 **Kapitel 3. Konsekvenser**
 - 22 Konsekvenserna av hatretorik och falska nyheter
 - 24 Typer av hatretorik och falska nyheter
 - 27 Hatretorik och falska nyheter på nätet
 - 31 Konsekvenser för de förtroendevaldas situation
 - 35 Konsekvenser för de förtroendevaldas vardagsliv och familjer

- 37 **Kapitel 4. Åtgärder och rekommendationer**
 - 37 Åtgärder för att skydda lokala och regionala förtroendevalda
 - 39 Nationella regeringar och myndigheter
 - 41 Åtgärder för kommuner och regioner
 - 45 Åtgärder för att förhindra hatretorik och falska nyheter

- 47 **Kapitel 5. Avslutning**
 - 47 Sammanfattning

Läshänvisning

Den här översättningen är upplagd i en mer lättläst punktform med angivna referenser till originalrapporten och SKR har förenklat meningar och anpassat begrepp till de som används i den svenska debatten för att förenkla för läsaren.

Originalrapporten finns tillgänglig på engelska på [kongressens hemsida som pdf](#).

I originalrapporten är innehållet strukturerat med numrerade punkter vilket är standard för Europarådets texter. För att underlätta för läsaren har vi tagit bort punktnumreringen och ersatt med en mer traditionell styckesindelning. För den som vill jämföra texterna kan följande information vara värdefull:

- › **Kapitel 2. Definitioner och begrepp** motsvarar punkterna 1–27 i originalrapporten.
- › **Kapitel 3. Konsekvenser** motsvarar punkterna 28–68 i originalrapporten.
- › **Kapitel 4. Åtgärder och rekommendationer** motsvarar punkterna 69–95 i originalrapporten.
- › **Kapitel 5. Avslutning** motsvarar punkterna 96–102 i originalrapporten.

Kommentarer kring begrepp och översättningar

- Där vi skriver '**Kongressen**' menar vi Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter.
- Där vi skriver '**förtroendevalda**' så avser vi förtroendevalda i kommuner och regioner.
- Där vi skriver att **sociala mediekonton kapas** avser vi fall där ett konto hackas och direkt tas över av en utomstående.
- Där vi skriver att **sociala mediekonton klonas** avser vi fall där en utomstående skapar en snarlik eller identisk kopia av ett konto med en snarlik adress och använder detta kopierade kontot på ett bedrägligt sätt.
- Där vi skriver '**hatretorik och falska nyheter**' avser vi (förutom när det uttryckligen står annorlunda) både fall som sker på nätet och fall som inträffar på andra sätt (exempelvis telefon, fysiska möten, brev etc.).
- **Online/Off-line** – I originalrapporten används motsatsparet online och off-line mycket för att belysa hur ny teknik förändrar förutsättningarna för de förtroendevalda. Det är inte helt enkelt att översätta detta till svenska. **Online** har vi oftast översatt till på nätet. **Off-line** har vi översatt på olika sätt beroende på sammanhanget – exempelvis till andra kanaler, i den fysiska vardagen eller via analog teknik.

Sammanfattning

Denna rapport belyser vilka typer av hatretorik, falska nyheter och hot och trakasserier som kommunala och regionala förtroendevalda utsätts för och vilka konsekvenser detta får för dem själva och deras uppdrag. Den tittar också på de olika sätten som förtroendevalda utsätts (på nätet, vid fysiska möten samt och genom andra kanaler), samt hur Covid-19-pandemin och Rysslands krig mot Ukraina har påverkat spridningen av hatretorik och falska nyheter lokalt och regionalt.

Hatretorik och falska nyheter leder till både verbala hot och fysiska trakasserier mot förtroendevalda och ibland deras familjer. Rapporten undersöker hur hatretorik, falska nyheter och verbala och fysiska angrepp blir en del av de förtroendevaldas vardag och beskriver vilka konsekvenser och vilken påverkan detta får på deras uppdrag och livssituation.

Rapporten beskriver även hur dessa negativa beteenden skadar den lokala och regionala demokratin genom att skapa ett avskräckande och skrämmande politiskt samtalsklimat. Till sist föreslås åtgärder för aktörer på nationell, regional och lokal nivå för att skydda och stödja förtroendevalda som utsätts.

Europarådets beslut

Bakgrund

Hatretorik och falska nyheter är två negativa företeelser som påverkar offentliga organisationer på alla nivåer. Vi ser en oroande ökning av intoleranta och våldsamma uttryck och handlingar i samtliga av Europarådets medlemsländer, både på nätet och i den fysiska vardagen. Covid-19 pandemin, en utbredd polarisering i samhället och Rysslands krig mot Ukraina har ytterligare förvärrat spänningarna.

Hatretorik och falska nyheter är komplexa beteenden som används av olika grupper som verktyg för att uppnå sina syften, målen kan vara bland annat politiska, ekonomiska, personliga och till och med konspirationsrelaterade. Dessa beteenden sätter liv på spel och gör det svårare för kommuner och regioner att hantera krissituationer och i förlängningen alla typer av svåra politiska beslut som kan skapa missnöje. Hatretoriken och de falska nyheter som lokala och regionala förtroendevalda utsätts för tar sig många olika uttryck, exempelvis näthat, hot, trakasserier, påhopp, fysiskt och verbalt våld samt förtal. Dessa olika typer av hot och hat har betydande konsekvenser för de utsatta förtroendevalda, särskilt de förtroendevalda som kommer från en marginaliserad grupp eller minoritetsbakgrund.

Trots att sociala medier erbjuder förtroendevalda många nya möjligheter, så används sociala medier också alltmer för att utsätta europeiska förtroendevalda för våldsamma hatkampanjer och desinformation. Näthatet är särskilt intensivt under valrörelser. Där valrörelsen skett mestadels på nätet (exempelvis under Covid-19 pandemin) har hotbilden förvärrats ytterligare. På nätet (där spridningseffekter förstärks och ansvarsfrågan ofta är oklar) sprids hatretorik och falska nyheter snabbare och genom snabbväxande kanaler och sociala medieplattformar. Dessa hatkampanjer

kan påverka förtroendevaldas och deras familjers privatliv och yrkesliv på både kort och lång sikt. Näthat från missnöjda individer kan lätt övergå till fysiska angrepp.

På grund av detta har näthat och falska nyheter en förlamande effekt på europeiska demokratier och det politiska livet på lokal och regional nivå. Dels kan rädsla för hot och trakasserier få politiskt intresserade individer att avstå från att ställa upp i val, dels kan det få sittande förtroendevalda att avsäga sig sina förtroendeuppdrag. I förlängningen undergräver detta den sociala sammanhållningen och försvagar det demokratiska deltagandet. Hittills har rättsliga åtgärder inte lyckats stävja ökningen av hatretorik och falska nyheter på nätet.

Yttrandefrihet är en grundläggande rättighet i demokratiska samhällen. De nationella regeringarna i medlemsstaterna är ytterst ansvariga för att balansera respekten för yttrandefrihet å ena sidan och förebyggande av hatretorik och skyddandet av offren å andra sidan. Denna gränsdragning är särskilt viktig för förtroendevalda från utsatta grupper. Utmaningarna för medlemsstaterna blir ännu mer komplexa på nätet där spridningen av hatretorik och falska nyheter förstärks ytterligare.

Förslag på åtgärder för nationella regeringar:

- › Skapa en övergripande nationell strategi för att hantera hatretorik och falska nyheter som riktas mot lokala och regionala förtroendevalda. Strategin bör bygga på rättsliga verktyg, förebyggande åtgärder och relevanta europeiska standarder.
- › Anta nya administrativa reformer samt nya lagar (och samtidigt utvärdera effekten av befintliga sådana) för att motverka digitala och fysiska hot och angrepp på förtroendevalda.
- › Skärp straffen för fysiskt våld och andra angrepp på förtroendevalda.
- › Säkerställ effektiva polisutredningar av kriminella angrepp och våld mot lokala och regionala förtroendevalda.
- › Stöd specialisering och samarbete mellan olika brottsbekämpande myndigheter och andra aktörer.
- › Se till att nationella strategier och åtgärder mot nätbrottslighet och näthat tar hänsyn till de problem och utmaningar som kommuner och regioner står inför.

- › Stöd de strategier och åtgärder mot hatretorik och falska nyheter som tagits av kommuner och regioner, främja dialog och samarbete på olika nivåer och med olika intressentgrupper, och tillhandahåll nödvändiga medel för detta arbete.
- › Vidta åtgärder för att förhindra hatretorik och falska nyheter genom att öka medvetenheten hos media, internetleverantörer och allmänheten och främja inkluderande och respektfull debatt.
- › Stöd utbyte av goda exempel och arbetssätt och annan samverkan för att motverka hatretorik och falska nyheter.
- › Utveckla ytterligare tekniska åtgärder för att komma till rätta med användandet av artificiell intelligens för desinformationsändamål, såsom 'bots' och automatiserade trollkonton.

Förslag på åtgärder för kommuner och regioner:

- › Skapa kanaler för samverkan mellan kommuner, regioner, nationella föreningar för kommuner och regioner (i Sverige SKR), polismyndigheter och andra brottsbekämpande myndigheter kring hatretorik och falska nyheter för att säkerställa samordnade insatser kring råd, stöd, och rapportering.
- › Utbilda de förtroendevalda i hur man identifierar, förebygger, och hanterar falska nyheter samt hot, hat, och våld mot förtroendevalda.
- › Använd riskanalyser för att identifiera, analysera och riskbedöma hatretorik och falska nyheter riktat mot förtroendevalda.
- › Ge stöd och råd till de förtroendevalda så att de kan säkerställa sin fysiska och mentala säkerhet; överväg att skapa ett särskilt nödnummer (tillgängligt dygnet runt).
- › Ge stöd och råd till politiker i hur de säkert kan använda kommunikationsverktyg, digitala plattformar och sociala medier.
- › Ta fram lokala riktlinjer för att förebygga desinformation och hatpropaganda.
- › Stöd initiativ för medborgardialog och aktiv delaktighet, som lokala forum eller medborgarbudget, för att främja interaktion och stärka kopplingen mellan förtroendevalda och de lokalsamhällen de representerar.
- › Öka medvetenheten hos förtroendevalda och medborgarna om trender, resultat och strategier för att hantera hatretorik och falska nyheter.
- › Dela goda arbetssätt för att motverka hatretorik och falska nyheter nationellt och internationellt.

Definitioner och begrepp

Lägesbeskrivning¹

Användningen av hatretorik och falska nyheter (både på nätet och genom andra kanaler) samt fysiska angrepp mot kommunala och regionala förtroendevalda är en negativ utveckling som ökar i alla Europarådets medlemsstater. Det är viktigt att inte underskatta konsekvenserna som hatretorik och falska nyheter får för de förtroendevalda, exempelvis genom försämrade villkor och minskad effektivitet och de medföljande effekterna det kan få på de förtroendevaldas sociala-, familje- och arbetsliv.

Rysslands avsiktliga angrepp mot lokala och regionala förtroendevalda i Ukraina tog sig tidigare främst uttryck i cyber- och desinformationsangrepp. Nu i samband med kriget har det lett till fysiskt våld, bortföranden och mord, vilket föranlett ett starkt fördömande av Kongresspresident Leendert Verbeek.² Även om dessa extrema fall för närvarande är begränsade till Ukraina, utgör de likväl en varning för alla i Europa om vikten av trygga villkor för förtroendevalda och behovet av att ge dem säkerhet och stöd på nätet och i de fysiska miljöer där de verkar.

Nedstängningarna och restriktionerna under Covid-19 pandemin har ökat användningen av hatretorik och falska nyheter på nätet, då både politiska kampanjer och medborgarengagemang mer och mer övergick till sociala medier och andra digitala kanaler. Tillgången till digitala verktyg som

Not. 1 Denna rapport har utarbetats med bidrag från professor Colin COPUS, emeritusprofessor i Local Politics, De Montfort University, England och gästprofessor Gent University, Belgien

Not. 2 <https://www.coe.int/en/web/portal/-/congress-president-strongly-condemns-abductions-of-ukrainian-mayors-and-elected-representatives>.

kan användas anonymt eller under falsk identitet har skapat många och varierande möjligheter att utsätta förtroendevalda för desinformationskampanjer, cyberangrepp, förtal och annat näthat. Det är också oroande att se hur näthat eller verbala angrepp från upprörda och arga medborgare snabbt kan övergå till fysiska angrepp på förtroendevalda.

Känslan av anonymitet och upplevd distans till måltavlan kan uppmuntra förövarna, öka ilskan och intensiteten i deras näthat och i förlängningen uppmuntra vissa att övergå till fysiska angrepp, vilket kan exemplifieras med bland annat de tragiska morderna på borgmästaren i Gdansk, Paweł Adamowicz och den tyske regionfullmäktigeledamoten Walter Lübcke, eller mordförsöket på borgmästaren i Köln, Henriette Reker, 2015. Falsa nyheter och hatretorik stannar inte på nätet, utan kan ytterligare spä på det som redan är en oroande ökning av fysiska och verbala angrepp mot förtroendevalda och deras egendom. Bombhot, fysiska och verbala hot och till och med dödshot från allmänheten blir en del av den politiska vardagen för alltför många förtroendevalda runt om i hela Europa.

Det är tydligt att ökningen av hatretorik och falska nyheter på nätet samt fysiska angrepp på förtroendevalda har en skadlig och förlamande effekt på demokratin generellt och skapar ett avskräckande politiskt samtalsklimat inom vilken förtroendevalda förväntas verka, bedriva sitt arbete och leva. Den lokala och regionala demokratin försvagas av den rädsla, förvirring, och osäkerhet som desinformation och falska nyheter skapar hos medborgarna och krymper utrymmet och möjligheten för öppen, resonlig och respektfull debatt mellan förtroendevalda och allmänheten.

Kongressen lyfte tidigt de mångfacetterade och tvärsektoriella hot som lokala och regionala förtroendevalda möter och gav de förtroendevalda en plattform för att dela sina erfarenheter av näthat, falska nyheter och fysiska och verbala trakasserier som de upplevt i sina uppdrag.³ Det finns fortfarande mycket att lära om hur näthat och falska nyheter påverkar förutsättningarna för förtroendevalda. Det behövs mer forskning kring detta område och följaktligen samarbetade kongressen med en grupp internationella akademiker för att samla information om den aktuella situationen och forma framtida

Not. 3 Denna rapport bygger på flera tematiska debatter som hölls av kongressen om borgmästare under 2018 och 2019, en debatt "How to preserve democracy in the face of fake news and hate speech" i 2021 och "Fake news, threats and violence - pressures on mayors in the current crises in Europe" som hölls i mars 2022.

debatter om nödvändiga åtgärder.⁴ Resultaten av forskningsprojektet utgör stommen för denna rapport.

Denna rapport beskriver och reflekterar över den ökande användning av hatretorik och falska nyheter. Den tittar på definitioner och begrepp, de uttryck det tar och vilka konsekvenser det får på förhållandena för lokala och regionala förtroendevalda i hela Europa. Den undersöker också hur skrämself- och trakasserikampanjer mot förtroendevalda kan eskalera till fysiska angrepp av olika slag.

Rapporten föreslår en rad strategier och åtgärder som kan antas för att upptäcka och förebygga falska nyheter och hatretorik samt för att införa effektiva motåtgärder mot desinformation och verbala angrepp som riktas mot förtroendevalda. Slutligen avslutas rapporten med att sammanställa huvudteman, exempel och lärdomar utifrån de förtroendevaldas erfarenheter.

Falska nyheter och hatretorik

Covid-19 pandemin har ökat användningen av sociala medier som ett sätt att sprida hatretorik och falska nyheter. De pandemirelaterade nedstängningarna och restriktionerna ledde till att det politiska samtalet flyttade till nätet. Pandemin i sig är inte den enda orsaken till ökat näthat mot lokala och regionala förtroendevalda, det fanns gott om trakasserier på nätet före pandemin och det kommer att finnas kvar även efter att pandemin klingat av. Pandemin ger oss dock ett sammanhang där vi kan förstå ökningen och även faktorerna bakom näthat och falska nyheter och hur det påverkar villkoren för förtroendevalda.

Det är viktigt att förtydliga och definiera hatretorik och falska nyheter och förstå dess konsekvenser för förtroendevalda, för att kunna möta denna utveckling.

Not. 4 Kongressen samarbetade i forskningsprojektet "Open-Government and Open-Data Against Fake News and Hate Speech" som inkluderade WU Wien – Institute of Production Management (Österrike), University of Public Administration and Finance Ludwigsburg (Tyskland), Budapest University of Technology and Economics (Ungern), fakulteten för offentlig förvaltning vid National University of Political Studies and Public Administration Bukarest (Rumänien), och Pavol Jozef Šafárik University Ko šice (Slovakien). Närmare 200 medlemmar av kongressen tog tillfället i akt att dela med sig av sina erfarenheter och idéer om effektiva lösningar på problemet med falska nyheter och hatretorik, vilket gav mycket värdefull input till forskargruppen. Denna studie kan laddas ner här: <https://ocgitervice.com/demo/counterfake2022/index.html>.

Det saknas allmänt accepterade definitioner av hatretorik och falska nyheter, men vi kan få en tydligare förståelse av dessa bägge fenomen genom att titta på hur de diskuteras i olika källor, särskilt när vi kombinerar dem med de prioriteringar, resolutioner och rekommendationer som kongressen samt Europarådets övriga organ tagit fram.

Hatpropaganda

Den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna (baserad på Europakonventionen) kan tjäna som utgångspunkt för en definition av hatretorik, då den sätter standarder för grundläggande friheter i medlemsstaterna. Artikel 10 i Europakonventionen tydliggör avvägningen mellan att skydda yttrandefriheten å ena sidan och att skydda medborgare från hot och hat genom följande formulering:

”Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. (...) Eftersom utövandet av de nämnda friheterna medför ansvar och skyldigheter, får det underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga...”

Andra relevanta artiklar är artikel 8 om rätten till respekt för privatliv och familjeliv samt artikel 14 och protokoll 12, som förbjuder diskriminering. Dessutom kan diskriminerande beteende innebära en överträdelse av förbudet mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3.

Europeiska domstolen för mänskliga rättigheters rättspraxis är relevant eftersom dess beslut i ärenden kring artikel 10 tydliggör att yttrandefriheten kan begränsas och att medlemsstaterna har ett ansvar att skydda offer för hatretorik om dessa uttryck blir tillräckligt allvarliga.⁵

Not. 5 Europadomstolens rättspraxis i artikel 10 i Europadomstolen för mänskliga rättigheter utforskas i en guide utarbetad av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som kan nås här: https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_10_eng.pdf. Den uppdateras regelbundet och senast den 30 april 2021. En särskilt relevant rättspraxis är fallet *Brzeziński mot Polen*.

En förtroendevald innehar ett offentligt uppdrag och därför blir det viktigt att medborgarna har insyn i den förtroendevaldas aktiviteter. Därför tillåter rättspraxis kring Europakonventionen fler avsteg från artikel 8 för offentliga personer, inklusive lokala och regionala förtroendevalda. Allmänhetens rätt att bli informerad kan därför även omfatta offentliga personers privatliv och familjeliv.

Flera breda definitioner har utvecklats av Europarådets organ.⁶ Sammantaget definierar dessa hatretorik som uttryck som bottnar i intolerans och som riktas mot specifika individer eller grupper baserat på upplevda eller verkliga egenskaper.

Ministerkommitténs rekommendation (antagen den 20 maj 2022) till medlemsstaterna om att bekämpa hatretorik syftar till att förebygga och bekämpa hatretorik på ett heltäckande sätt, inklusive i digitala kanaler, och för att säkerställa skydd mot hatretorik. I denna rekommendation definieras hatretorik som:

”Alla typer av uttryck som hetsar till, främjar, sprider eller motiverar våld, hat eller diskriminering mot en person eller grupp av personer, eller som nedsätter dem, på grund av deras verkliga eller tillskrivna personliga egenskaper eller status som ’ras’, hudfärg, språk, religion, nationalitet, nationellt eller etniskt ursprung, ålder, funktionshinder, kön, könsidentitet och sexuell läggning”.⁷

Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans ”Allmänna policyrekommendation nr 15 om bekämpning av hatretorik” tydliggör den viktiga balansen mellan att skydda dem som utsätts för hatretorik å ena sidan och vikten av att försvara yttrandefriheten som är grundläggande för en fungerande demokrati å andra sidan.⁸ Balansen mellan skydd mot hatretorik och skydd för yttrandefriheten är i högsta grad relevant för kommunala och regionala förtroendevalda och även för rätten till fri och öppen debatt bland medborgare och förtroendevalda.

Not. 6 För en fullständig översikt, se rådets webbsida om hatretorik: <https://www.coe.int/en/web/committee-on-combating-hate-speech/council-of-europe-work-on-hate-speech>.

Not. 7 Ministerkommitténs rekommendation CM/Rec(2022)43 till medlemsstaterna om att bekämpa hatretorik.

Not. 8 ECRI:s allmänna policyrekommendation nr 15 (coe.int) <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.15>.

Rekommendationen definierar hatretorik som ”alla former av stöd för, främjande av eller uppvigling till svartmålande, hat eller förtal av en person eller en grupp av personer, liksom alla former av trakasserier mot, förolämpande, negativa stereotyper, stigmatisering av eller hot mot en sådan person eller grupp av personer, samt försvar av alla nämnda uttryck på grund av ’ras’, hudfärg, härstamning, nationell eller etnisk härkomst, ålder, funktionsnedsättning, språk, religion eller tro, kön, genus, könsidentitet, sexuell läggning eller andra personliga egenskaper eller tillstånd.”. Den specificerar vidare att ”hatretorik kan komma till uttryck som offentligt förnekande av, trivialisering av, berättigande av eller overseende med folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser fastställda i domstol eller som glorifiering av människor som dömts för dessa brott”.

Dessutom kriminaliserar tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om it-brottslighet handlingar av rasistisk och främlingsfientlig karaktär, inklusive hot och förolämpningar samt revisionistisk retorik som begås via datornätverk. På FN-nivå förbjuder den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 20.2) och den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering (artikel 4) nationellt, ras- eller religiöst hat, särskilt handlingar av våld eller uppvigling till sådana handlingar.

Om vi ser till dessa definitioner sammantaget, blir det tydligt att förtroendevalda kan betraktas som särskilt viktiga att skydda såväl som individer som grupp. Även om förtroendevalda oftast utsätts för hat och trakasserier som individer, så bli den sammanlagda konsekvensen av hat och hot att de förtroendevalda ”demoniseras” som kollektiv och gör dem till ett acceptabelt mål för ytterligare trakasserier, hot och fysiska angrepp.

Covid-19-pandemin och de nationella nedstängningarna har ökat användningen av hatretorik på nätet och det är därför viktigt att en definition omfattar alla forum där kommunikation sker, vare sig verbalt, skriftligt eller på annat sätt. Samtidigt ska det fortsatt finnas utrymme för öppen debatt, ifrågasättande och kritik av enskilda förtroendevalda, de beslut de fattar och kvaliteten på deras arbete.

Förtroendevalda har ett särskilt ansvar att själva undvika att dela och sprida hatretorik, samtidigt som de ska kunna uttrycka sina åsikter och spegla sina väljares åsikter. Hatretorik får en större spridning och genomslagskraft om det uttrycks eller sprids av förtroendevalda. Om falska politiska uttalanden kommer från högt uppsatta förtroendevalda kan detta ha en väldigt negativ effekt på den lokala demokratin. Ett kommunalt eller regionalt politiskt uppdrag för med sig ett stort moraliskt ansvar för ledarskap vad gäller kommunikation.

Falska nyheter och desinformation

Det saknas en allmänt accepterad definition av falska nyheter⁹ och begreppet i sig är också förknippat med risker eftersom falska nyheter ofta är kontextuella och kan formas och användas för att passa vissa omständigheter, avsikter och mål. Ibland används de mer specifika termerna *missinformation* (falsk information som delas utan avsikt att orsaka skada) eller *desinformation* (falsk information som delas avsiktligt för att orsaka skada). När man definierar falska nyheter kan en ytterligare förvirring uppstå eftersom politik, på alla nivåer, handlar om värderingar, bedömningar, åsikter, känslor och tolkningar och inte alltid om ”fakta”.

Politik handlar om olika syn på vad som är rätt och fel eller vad som utgör ett bra samhälle. Således kan anklagelser om falska nyheter också användas för att undergräva legitima politiska värderingar och åsikter. En definition måste därför ta hänsyn till varför termen falska nyheter används: är det för att identifiera vad som är uppenbart falskt och skadligt; eller för att ifrågasätta legitima åsikter och åsikter. Politiska miljöer som är mycket polariserade och där det saknas oberoende media kan sprida falska nyheter för att misskreditera motståndare eller för att ljuga om deras prestationer och förstora misslyckanden. I det här fallet kan källor till desinformation vara inhemska och förlita sig mindre på konspirationsteorier och mer på direkta politiska vinster.

Not. 9 Se här för fler Europarådets publikationer om falska nyheter och desinformation: <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/resources-on-dealing-with-propaganda-misinformation-and-fake-news>.

Mer oroande är att termen ”falska nyheter” i vissa länder har använts för att tysta journalister och medborgare och undergräva yttrandefriheten genom att förkasta verifierad information som skulle kunna bidra till den offentliga debatten. Sålunda riktas lagar mot ”falska nyheter” i Ryssland mot olik-tänkande och regimkritiska åsikter.¹⁰

Den här rapporten handlar inte främst om yttrandefrihet och mediernas oberoende men det är viktigt att komma ihåg att angrepp mot pressfriheten kan ha en negativ effekt på samtalsklimatet, vilket bland annat Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter understrukt¹¹. Angrepp på mediernas oberoende kan leda till att individer ägnar sig åt ”själv censur” på grund av rädsla för att bli åtalad enligt otydliga lagar eller en rädsla för oproportionerliga straff. Medlemsländer som Frankrike¹² och Tyskland¹³ har numera lagar som reglerar falska nyheter, men tillämpningen har hittills varit okontroversiell eller begränsad. Albanien, Österrike, Polen, Turkiet och flera andra medlemsländer överväger att anta lagar för att begränsa spridningen av desinformation. Andra har inrättat arbetsgrupper, handlingsplaner eller andra icke-rättsliga medel för att bemöta desinformation.

Vi behöver definiera vad falska nyheter är och hur det används mot lokala och regionala förtroendevalda. Bara för att information är inkorrekt, felaktig eller missvisande är det inte automatiskt falska nyheter. Omedvetet falsk information är inte falska nyheter. Snarare handlar falska nyheter om information som medvetet skapas och sprids för att uppnå specifika politiska, sociala, ekonomiska eller finansiella syften. I den politiska världen kan falska nyheter, eller anklagelserna om användningen av dem, användas för att skapa en negativ bild av enskilda förtroendevalda, politiska grupperingar och även individers och politiska gruppers politik och ståndpunkter.

Not. 10 <https://www.politico.eu/article/russia-expand-laws-criminalize-fake-news/>.

Not. 11 ECHR artikel 10 rättspraxis Guide utarbetad av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som kan nås här: https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_10_eng.pdf.

Not. 12 <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000037847559>.

Not. 13 https://www.bmj.de/DE/Themen/FokusThemen/NetzDG/NetzDG_EN_node.html.

Vi kan sammanfatta målsättningen för att skapa falska nyheter som:

- **Konspirationsmiljöer:** här är de som sprider falska nyheter ofta omedvetna om att de gör det. De som delar är övertygade om att informationen de distribuerar är korrekt och saklig. Bakom sådana konspirationsteorier ligger antagandet eller tron att mäktiga individer och grupper själva sprider desinformation, medvetna lögnar eller försöker dölja vissa ämnen eller fakta.
- **Ekonomiska motiv:** att försvaga den kommersiella eller finansiella ställningen för företag, organisationer, grupper och individer eller att på ett missvisande sätt blåsa upp värdet av samma företag, grupper etcetera. Målet med de falska nyheterna i dessa fall är att överdriva en position eller att skapa en helt falsk position.
- **Politiska motiv:** här används påhittade berättelser, överdrivna incidenter eller utbrodering av faktiska händelser, att ta handlingar och uttalanden ur sitt sammanhang eller att felcitera dem för att skapa en förvrängd, orealistisk eller helt falsk bild av politiska handlingar eller ståndpunkter. Här är ett område där de kommunala och regionala förtroendevalda kan påverkas särskilt negativt, inte minst där de falska nyheterna sprids via sociala medier.
- **Satir:** att använda satir (d.v.s. humor, ironi och överdrift för politiska skäl) har en lång historia i politiken, ofta långt före uppkomsten av den moderna yttrandefriheten. Trots detta kan oro uppstå när satiriskt material misstas för fakta eller verklighet.

Sociala medier och digitala plattformar skapar nya och bättre förutsättningar för att sprida falska nyheter.¹⁴ Lättheten med vilken falska nyheter kan skapas och spridas och den trovärdighet som nätkällor har hos många, får särskilt allvarliga konsekvenser för lokala och regionala förtroendevalda som är fysiskt mycket närmare de som de representerar än vad förtroendevalda i rikspolitiken är.

Not. 14 I Storbritannien är trakasserier mot förtroendevalda vanligare online än genom andra kanaler. Se resultaten av en undersökning från Local Government Association of the United Kingdom, "Debate Not Hate: The impact of abuse on local democracy" (2022) tillgänglig här: <https://www.local.gov.uk/publications/debate-not-hate-impact-abuse-local-democracy>.

Spridningen av falska nyheter på nätet har aktualiserats de senaste åren. Algoritmer och riktad reklam förstärker och påskyndar spridningen av desinformation på nätet. Därför uppmuntrar vi sociala medieplattformar att regelbundet uppdatera eller förbättra sina policyer för innehållshantering och moderering. En forskningsrapport visade exempelvis att falska nyheter på Twitter har 70 procent större chans att bli spridda än en tweet med sann information.¹⁵ Det är enklare att skapa ett trovärdigt intryck av information på sociala medier. Att se samma påstående upprepade gånger i sitt nyhetsflöde kan förstärka intrycket av att informationen är sann. Slutligen har grupper av ”superdelare” skapat mycket framgångsrika tekniker för att vidarebefordra och dela falska nyheter genom olika kanaler och profiler.

Falska nyheter och hatretorik får en särskild inverkan på lokala och regionala förtroendevalda då dessa är offentliga personer och bor och verkar nära sina lokalsamhällen och även till de som skapar, sprider och använder falska nyheter och hatretorik. Detta gör att falska nyheter och hatretorik får en särskild påverkan på det lokala samtalsklimatet och på lokal och regional demokrati.

Den geografiska närheten spelar en viktig roll i de lokala och regionala förtroendevaldas uppdrag och arbete. Men samma närhet kan också skapa misstänksamhet om deras motiv, inte minst för att många lokalpolitiska frågor engagerar medborgare starkt.¹⁶ Dessutom kan uppfattningar som medborgare har om att kommuner och regioner är slutna institutioner med bristande öppenhet och transparens få sitt utlopp i form av hatretorik och falska nyheter på nätet.

Not. 15 Se särskilt om innehållsmoderering på lokala språk, en studie om Bosnien-Hercegovina: <https://www.article19.org/wp-content/uploads/2022/06/bosnia-herzegovina-country-report-content-moderation.pdf>.

Not. 16 Copus, C., (2016) In Defense of Councillors, Manchester University Press.

Konsekvenser

Konsekvenserna av hatretorik och falska nyheter

Den geografiska närheten mellan kommunala och regionala förtroendevalda och deras väljare gör att hatretorik och falska nyheter kan få särskilda konsekvenser. Detta gör att hatretorik och falska nyheter ofta upplevs som särskilt skrämmande och hotfullt av de förtroendevalda. De som använder sådana metoder lever och verkar ofta mycket nära sina offer.

Det är den geografiska närheten som gör att risken för att de digitala hoten ska sprida sig även in i vardagen alltid är närvarande. Borgmästarförbundet i Frankrike har rapporterat om en ökning av fysiska angrepp mot borgmästare, vilket utgör en del i en allmänt aggressiv politisk miljö inom vilken borgmästare nu verkar. Motiven för sådana angrepp har ofta varit vardagliga frågor som trafikbuller, nedskräpning och sopdumpning.¹⁷

Kommunala och regionala förtroendevalda bor, umgås och verkar inom de områden de representerar, vilket gör dem till lättare måltavlor för verbala och fysiska angrepp på plats och deras familjer kan också utsättas.

Not. 17 Se artikel: <https://www.euronews.com/2020/08/31/french-local-mayors-facing-wave-of-violence-says-association>.

För att till fullo förstå effekterna och konsekvenserna av hatretorik och falska nyheter när det gäller de förtroendevaldas situation måste fyra områden utforskas och förstås:

- Olika typer av hatretorik och falska nyheter som används mot förtroendevalda.
- Hur hatretorik och falska nyheter används för att skrämma eller trakassera förtroendevalda.
- Konsekvenserna för förtroendevalda då de utsätts för hatretorik och falska nyheter.
- Konsekvenserna av hatretorik och falska nyheter på förtroendevaldas liv och familjer utanför deras politiska uppdrag.

Det är också viktigt att komma ihåg att även om hatretorik och falska nyheter påverkar alla förtroendevalda så kan vissa grupper drabbas oproportionerligt hårt, baserat exempelvis på deras kön,¹⁸ ålder, sexuella läggning, religiösa och kulturella bakgrund. Främlingsfientliga, homofobiska, transfobiska, rasistiska och kvinnofientliga uttalanden och falska nyheter är också skadliga för den lokala och regionala demokratin som helhet eftersom dessa uttryck kan bidra till trakasserier och mobbing av grupper som ofta är underrepresenterade i det politiska livet. Kandidater och förtroendevalda som tillhör två eller flera av ovanstående grupper (som till exempel en ung kvinna från en minoritetsgrupp) kan bli måltavlor för ännu fler hatkampanjer både på nätet och i andra kanaler.

Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter¹⁹ pekade på den skadliga konsekvensen av hatretorik och våld för kvinnliga förtroendevalda, deras arbetssituation och deras politiska engagemang. Hatretorik och våld har en avskräckande effekt på kvinnors vilja att ställa upp till val och omval och undergräver själva demokratin.²⁰

Not. 18 Se kongressrapport om kampen mot sexism mot kvinnor i politik på lokal och regional nivå, CG38(2020)07.

Not. 19 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter framhåller regelbundet behovet av att ta itu med hatretorik genom sin omvärldsbevakning och tematiska aktiviteter. Kommissionären har publicerat tidskrifter om rättsstatsprincipen på Internet (<https://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/media-freedom>), kring rättigheterna för hbtq-personer, romer och resande, flyktingar och migranter, kvinnors rättigheter och jämställdhet. <https://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/lgbti>, <https://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/roma-and-travellers>, <https://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/migration>, <https://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/women-s-rights-and-gender-equality>.

Not. 20 Se Commissioner's Human Rights Comment (2022), tillgänglig här: <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/no-space-for-violence-against-women-and-girls-in-the-digital-world>.

Kommissionsledamoten underströk också att kvinnliga förtroendevalda från redan diskriminerade minoriteter är särskilt utsatta.²¹

Det är viktigt i den lokala demokratin att de förtroendevalda både ska ta ansvar och kunna ställas till svars för sina beslut och sitt agerande.

Typer av hatretorik och falska nyheter

De som använder hatretorik och falska nyheter mot förtroendevalda har specifika avsikter med sitt agerande. Den primära avsikten med hatretorik och falska nyheter är att undergräva den förtroendevaldas uppdrag och/ eller att skrämma denne. Hatretorik (vare sig det sker på nätet eller genom andra kanaler) utformas för att nå ett eller flera av följande mål:

- Undergräva, förminska och urholka den enskilda förtroendevaldas ställning, uppdrag och image. Detta kan ske genom att angripa deras personliga och privata liv, genom att ge en felaktig framställning av deras åsikter, beslut eller åtgärder eller genom att överdriva deras misstag eller vas som enligt förövaren är ett felaktigt beslut.
- Hindra och avskräcka förtroendevalda från att utföra sina uppgifter och uppdrag.
- Hindra och avskräcka dem från att vidta vissa åtgärder, överväga vissa alternativ eller fatta vissa beslut.
- Begränsa deras handlingsutrymme och ibland till och med att tvinga dem att upphäva eller backa från legitima beslut eller åtgärder.
- Uppmuntra andra medborgare att också använda sig av hatretorik och angrepp riktat mot förtroendevalda, antingen som kollektiv eller individuellt.
- Genom trakasserier, fysiska angrepp och andra påhopp skapa så stark rädsla och oro hos förtroendevalda att de väljer att avgå från sitt uppdrag eller att inte ställa upp till omval.

Not. 21 Se kommissionärens rapport (2021): tillgänglig här: <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/european-countries-should-lift-the-taboo-on-afrophia-and-start-addressing-this-phenomenon>.

Det är viktigt att förtydliga att kritik, opposition eller alternativa åsikter, även om det framförs på ett tydligt och kraftfullt sätt, inte är hatretorik. Inte heller är det hatretorik när någon i affekt brusar upp och utsätter förtroendevalda för engångsförolämpningar eller nedlåtande kommentarer. Opposition och diskussion om alternativa åsikter, även i de fall där de är kritiska eller ifrågasättande av en individ eller grupp, är en viktig del av yttrandefriheten och är en grund för att demokratin ska fungera på alla nivåer. Det är också viktigt i den lokala demokratin att de förtroendevalda både ska ta ansvar och kunna ställas till svars för sina beslut och sitt agerande.

Gränsen för vad som är falska nyheter och hatretorik nås när det handlar om uppmuntran till våld, uppviglande skildringar, påhittade, överdrivna eller helt falska nyheter.

Hatretorik mot förtroendevalda har en allmänt avskräckande och skadlig konsekvens för den lokala och regionala demokratin och även på yttrandefriheten generellt att ifrågasätta de förtroendevaldas kollektiva hederlighet, ärlighet och förmåga.

Det är ovanligt att förtroendevalda utsätts för hatretorik och falska nyheter enbart för att de är förtroendevalda, men den sammanlagda effekten av hatretorik, både på den enskilda politikern och politikerkollektivet blir ändå stort. Det krävs robusta mekanismer för att skydda den lokala och regionala demokratins kultur och process.

Förtroendevalda vars partier inte sitter vid makten nationellt kan utsättas för hot och hat på grund av deras partitillhörighet. Som borgmästaren i Šabac i Serbien, Nebojsa Zelenovic, har påpekat, utsattes många av den lilla minoritet av serbiska borgmästare som inte tillhörde det styrande partiet med jämna mellanrum för polisutredningar, institutionella utredningar, och även gripanden och hot.²² Liknande hot har mött borgmästare och kandidater till kommuner i Georgien, Turkiet och på andra håll.²³

Not. 22 Se slutsatserna av denna debatt här: <https://www.coe.int/en/web/congress/-/congress-focuses-on-undue-pressure-exerted-on-mayors-and-local-elected-representatives>.

Not. 23 Se kongressens rapport om situationen för oberoende kandidater och oppositionen i lokala och regionala val; CG(2022)42-13.

Det finns ett utbredd tillvägagångssätt i många olika länder där sociala medier används för att sprida anklagelser mot förtroendevalda kring: övergrepp mot barn, pedofili, brott mot covid-19-restriktioner eller bidragsbrott. En kommunal förtroendevald rapporterade att en webbplats skapades som kopplade ihop henne och hennes kollegor till anstötliga bilder som lagts upp på sajten men på ett sådant sätt att det inte var möjligt att göra en polis-anmälan. Liknande exempel gavs av andra lokala förtroendevalda från till exempel Australien och Kanada.

Förtroendevalda kan bli måltavla för hatretorik och falska nyheter på grund av sin partitillhörighet, sin politiska ideologi, eller en ståndpunkt de tar eller beslut de stödjer kring en lokal, regional eller nationell fråga. I synnerhet under Covid-19 pandemin var beslut som fattades på nationell nivå ofta en källa till spänningar för lokala förtroendevalda som representerade regeringspartierna på lokalplanet. Detta var särskilt akut i Österrike, Storbritannien och Frankrike. Till exempel ska en borgmästare i de franska alperna ha fått över 800 hatiska meddelanden på nätet efter att ha träffat president Macron i början av pandemin.²⁴

Kommunala och regionala förtroendevalda har ett väldigt viktigt uppdrag och de kommer därför under sin tid i politiken troligen att fatta beslut som upprör, förargar eller upplevs som förolämpade av någon enskild individ eller en grupp. De förtroendevalda förstår och accepterar detta som en del av deras uppdrag²⁵. Det är dock tillvägagångssättet som vissa medborgare väljer för att uttrycka sina åsikter som särskiljer trakasserier och hot från legitim debatt och kritik. Även nivåerna av intensitet, hätskhet och hur lång tid kampanjer som riktas mot individer eller grupper förtroendevalda pågår måste tas med i beräkningen.

Ofta kan förtroendevalda utsättas för hatretorik på platser och tider då de närvarar som privatperson med sina vänner och familjer. Dessutom riktar förövre ibland in sig på de förtroendevaldas familjer, inklusive barn, som även i sin tur kan utsättas för verbala trakasserier och/eller hot på grund

Not. 24 Se intervju här: <https://www.francebleu.fr/infos/faits-divers-justice/800-insultes-et-menaces-sur-le-compte-facebook-du-maire-de-saint-gervais-apres-la-visite-de-macron-1581873714>.

Not. 25 Se resultaten av en undersökning av Local Government Association of the United Kingdom, "Debate Not Hate: The impact of abuse on local democracy" (2022) tillgänglig här: <https://www.local.gov.uk/publications/debate-not-hate-impact-abuse-local-democracy>". 88 procent av de tillfrågade sa att de upplevt påhopp och/eller hot, riktade mot dem personligen i relation till deras uppdrag som kommunalråd eller för att de kandiderade i ett val.

av handlingar eller beslut som den förtroendevalda som de är släkt med eller är vänner med har tagit. Vänner och familj kan också dyka upp i falska nyheter och påhittade historier för att ytterligare skrämja och hota den utsatte förtroendevalde.

Dublins borgmästare upplevde exempelvis rasistiska trakasserier riktade mot hennes dotter.²⁶ Olika kommunfullmäktige har gett andra exempel på fall där familj och vänner har utsatts på olika sätt för att skrämja förtroendevalda och de exempel som gavs under framtagandet av rapporten tyder på att detta är ett större och mer spritt problem än förväntat och omfattningen och konsekvenserna av detta behöver undersökas vidare.

Hatretorik och falska nyheter på nätet

Hatretorik och falska nyheter manifesterar sig på många olika sätt och det är ofta viktigt att förstå det lokala sammanhanget. Dessa angrepp och deras olika manifestationer har specifika miljöer och särskilda målgrupper som kan skilja sig mellan och inom länder. Exempelvis spelar specifika nationella fördomar och stereotyper roll för vem som utsätts. Sammantaget har nog alla tillgängliga metoder för att skada, misshandla eller hota en individ använts mot och upplevts av förtroendevalda i Europa. Hatretorik och falska nyheter kan ta sig följande former, antingen på nätet eller i den fysiska verkligheten:

- ✦ Kränkande, förolämpande, förödmjukande och föraktfulla kommentarer.
- ✦ Avskräckande, hotfulla och skrämmande uttalanden – inklusive hot om fysiska angrepp, dödshot och hot om sexuella övergrepp och våldtäkt.
- ✦ Användning av symboler, diagram, grafik och fotografier (verkliga eller manipulerade) utformade för att skrämja eller orsaka rädsla och trakasserier.
- ✦ Uppmuntrande och uppviglande av andra att förtala, hota eller på andra sätt skrämja eller trakassera förtroendevalda (eller deras vänner och familjer).
- ✦ Inlägg på sociala medier online utformade för att sprida falska nyheter, påhittade berättelser, överdrivna exempel, kommentarer och felaktiga citat.

Not. 26 Se intervju här: <https://www.sundayworld.com/news/irish-news/dublin-lord-mayor-hazel-chu-disgusted-after-sexual-content-and-racial-abuse-directed-at-her-daughter-40015832.html>.

Den huvudsakliga skillnaden mellan hatretorik och falska nyheter på nätet och i den fysiska verkligheten är att de senare har en större benägenhet att resultera i fysisk konfrontation när argumenten intensifieras. Digitala trakasserier och spridningen av falska nyheter på nätet kan också leda till fysisk konfrontation då de kan inspirera de som konsumerar hatretorik och falska nyheter på nätet att gå till fysiskt angrepp.

För förövarna utgör nätet en relativ frizon för hatretorik och falska nyheter då de kan gömma sig bakom anonymiteten som vissa sociala medieplattformar tillåter eller genom att skapa falska profiler. Även om förövaren inte döljer sin identitet, så agerar de på avstånd från sina måltavlor och befinner sig på en trygg plats såsom i sitt eget hem. Dessutom kan de som delar falska nyheter och hatpropaganda utnyttja en direkt länk till väljarna via sociala medier. Utan filtrering och kritik från den oberoende pressen kan de fritt utveckla alternativa berättelser utan att ifrågasättas eller motbevisas.

Lokala och regionala förtroendevalda måste ha tillgång till nätsäkerhet på en nivå som skyddar dem från risken för att deras personliga data och kontaktuppgifter stjäls eller att deras konton på sociala medier kapas eller klonas och används för att sprida falska eller hatiska uppgifter som kan undergräva deras uppdrag. Ryssland har exempelvis som en del av den illegala och omotiverade invasionen av Ukraina genomfört flera cyberangrepp mot ukrainsk kritisk infrastruktur och offentliga myndigheters webbplatser. En cyberattack på Lvivs kommunfullmäktiges webbplats den 13 maj 2022 resulterade i att data stals och publicerades på Telegram-kanaler kopplade till Ryssland. Den ukrainska erfarenheten visar på riskerna om välorganiserade angrepp riktas mot förtroendevaldas, kommuners och regioners data.

Det finns även den ständigt närvarande rädslan för att nättrakasserier, aggression och hot på nätet kommer att förflytta sig ut i den fysiska verkligheten och bidra till ett allt hårdare samtalsklimat, vilket kan leda till att förtroendevalda hoppar av eller inte väljer att ställa upp till omval. Näthat har till exempel lett till skadegörelse, misshandel, verbala trakasserier på offentlig plats och brandbombningar och syraangrepp mot förtroendevaldas hem. Till exempel avgick överborgmästaren i Galway, Irland, tillfälligt efter att flera förolämpande och hotfulla meddelanden skrivits på hans hus och bil²⁷.

Not. 27 Se artikel här: <https://www.irishtimes.com/news/politics/mayor-of-galway-city-to-return-to-duties-after-break-following-abuse-1.4523297>.

Förtroendevalda har blivit förföljda och eller kartlagda av individer och grupper både till fots och i fordon. Andra fenomen som registrerats runt om i världen är angrepp mot egendom som bilar, cyklar, butiker och kontorslokaler och tragiska och brutala fall av mord på lokala och regionala förtroendevalda.

Sociala medieplattformar ser olika ut och de skapar också olika förutsättningar för individer att använda hatretorik och falska nyheter mot förtroendevalda. Inställningar, operativa stilar och tekniker har betydelse. Sociala medier möjliggör i många fall skapandet av sidor, profiler eller annan digital närvaro där hotfullt, stötande, kränkande eller falskt material och manipulerade fotografier kan publiceras om enskilda förtroendevalda eller grupper av förtroendevalda. Det kan ge intryck (både för den utsatte förtroendevalda och för väljarna) av att det finns ett brett stöd för motståndarens ståndpunkt och för de kommentarer, trakasserier eller falska nyheter som distribueras. Dessa inlägg kan ligga kvar på sociala medieplattformar under en längre tid och kan också fångas upp av sökmotorer, vilket kan ha en långsiktig påverkan på en förtroendevalds offentliga image. Sådana inläggs livslängd gör det desto viktigare för kommuner och regioner att vara proaktiva i att identifiera dem och uppmuntra sajtadministratörer att ta bort dessa.

Riktade hatkampanjer kan förstärkas ytterligare genom att förövare använder flera kanaler samtidigt, vilket gör att många uppfattar innehållet i inlägget som ännu mer " trovärdigt" eftersom olika sociala medier översvämmas med samma budskap. Lokala och regionala förtroendevalda har beskrivit hur på detta sätt, en liten handfull "superdelare" (som ofta organiserar sig genom privata grupper och chattrum) kan ha en mycket skadlig inverkan på deras uppdrag och liv. En förtäckt eller manipulerad närvaro på nätet kan skapa intrycket av en organiserad och väl understödd lokal opinion, stort lokalt eller regionalt motstånd mot en viss åtgärd, eller existensen av en officiell grupp – t.ex. grannskapsförening eller en påtryckningsgrupp – där denna faktiskt inte finns på riktigt. Dessa strategier blir allt mer professioniserade, till exempel användningen av aggressiva "likes" där ett fåtal personer kan uttrycka stöd från ett brett utbud av sociala medier, eller att svara på ett särskilt inlägg flera gånger.

Vi har också sett rapporter om att den digitala världens emojis, hashtags, memes, bilder, manipulerade foton, falska bilder och videor i inlägg eller i svarsinlägg har använts för att trakassera och skrämja och skapa intrycket av en väl understödd kampanj mot en viss lokal eller regional förtroendevald. För att understödja sin kampanj kan förövarna till och med gå så långt som till att 'klona' förtroendevaldas webbplatser eller deras sociala medieplattformar för att få det att verka som om att kopiorna är de riktiga webbplatserna. Dessa falska webbplatser och konton kan sedan användas för att lägga upp falska nyheter om de förtroendevaldas aktiviteter, hur de röstat, tal, hemadresser och telefonnummer, eller bilder på dem, deras vänner och familj.

Vissa sociala medieplattformar kan också användas för att skapa inlägg, protestlistor eller klagomål mot förtroendevalda och deras beslut som är baserade på falska nyheter, överdrivna exempel och lögner om deras sociala och privata liv. Sociala medier används för att stimulera illasinnat och falskt användande av kommunala strukturer för klagomålshantering, medborgarförslag/e-förslag och frågor från allmänheten. Detta är ett växande problem kopplat till falska nyheter.

Förtroendevalda får ta emot dödshot, hot om våld samt hot om våldtäkt eller sexuellt våld på många olika sätt – på nätet, genom telefonsamtal och vid fysiska möten. Sådana hot sker ofta digitalt från svårspårade källor där förövaren känner att den sociala medieplattformen tryggar deras egen anonymitet eller förtäckta identitet från upptäckt. Sådana direkta hot om våld eller dödshot och hot om våldtäkt eller sexuellt våld kommer dock även i form av skrivna brev, lappar, graffiti och fysiska konfrontationer. En tidigare medlem av kongressen, Jos Wiene, borgmästare i Haarlem, i Nederländerna mottog dödshot efter att ha arbetat med polis och åklagare för att konfrontera narkotikahandel och han stod därför en tid under polis-skydd dygnet runt. Han påpekade att omkring en fjärdedel av borgmästarna i Nederländerna har mottagit hot men att just dödshot var ett nytt fenomen som nu upplevs av allt fler förtroendevalda.²⁸

Not. 28 Se tal av Jos WIENEN, borgmästare i Haarlem, Nederländerna, 36:e kongress sessionen - Chamber of Local Authorities, 3 april 2019, https://search.coe.int/congress/pages/result_details.aspx?objectid=090000168093c780.

Vad som också framgår från förtroendevaldas erfarenheter är att gränsen mellan hatretorik å ena sidan och falska nyheter å den andra sidan ofta i praktiken suddas ut eftersom falska nyheter, påhittade historier, lögner, förvrängningar och överdrifter används för att skapa hat, förlöjligande och förakt mot de förtroendevalda; och användningen av hatretorik kan i sig skapa en falsk bild eller skapa lögner och förvrängningar genom ryktes-spridning och falska nyheter. Även om falska nyheter och hatretorik kan förstås som distinkta begrepp, blir de i praktiken svåra att skilja på vad gäller hur de används och vilka konsekvenser de får för de förtroendevalda.

Konsekvenser för de förtroendevaldas situation

De huvudsakliga konsekvenserna av sådant hat, förnedring, trakasserier och förtal är att det försämrar de utsattas livssituation, utsätter vissa individer och grupper för fara, undergräver de utsattas effektivitet både som medborgare och i uppdraget som förtroendevald eller för att legitimera dem som ett offentligt mål. Ryssland har till exempel använt falska nyheter om borgmästare som ett sätt att legitimera dem som ett mål för förtryck under invasionen av Ukraina.²⁹

Medvetna förvrängningar, lögner, halvsanningar/överdrivna incidenter eller falska anklagelser eller spridning av kränkande eller hotfulla kommentarer och bilder om förtroendevalda försvagar deras ställning. Den förtroendevaldes status och auktoritet skadas också av hatretorik och falska nyheter, och som en följd av detta ifrågasätts även deras ämbetes legitimitet. Konsekvenserna är därför samtidigt både individuella och kollektiva; skadan uppstår på den lokala och regionala demokratin som helhet.

Att bedriva kommunal- och regionalpolitik blir allt svårare när en ihållande kampanj av falska nyheter, anklagelser och överdrivna historier tagna ur sitt sammanhang medvetet används för att undergräva de folkvalda politikernas hederlighet och integritet som grupp. Runt om i Europa rapporteras det om illvillig användning av klagomålshantering, e-förslag eller brevskrivningskampanjer som riktar ogrundade anklagelser mot vissa ledamöter i kommunfullmäktige. Det är den varaktiga karaktären hos sådana kampanjer och deras intensitet som gör att de övergår i falska nyheter.

Not. 29 <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/16/stay-go-ukrainian-mayors-agonising-choice-russia-invaded>.

Hatretorik och falska nyheter skadar de utsattas psykiska hälsa och välbefinnande och skapar känslor av osäkerhet, oro, rädsla, otrygghet och osäkerhet som kan distrahera och försvaga en förtroendevalds aktiviteter, som t.ex. att rösta i en stadsplaneringsfråga, eller i att tillämpa nationella föreskrifter. Hot om fysisk misshandel är särskilt förödande för de utsatta. I Storbritannien hotade en medborgare exempelvis en fullmäktigeledamot med misshandel som ett sätt att hindra honom från att rösta i ett omstritt planärende.

Hot om fysiskt våld och faktiska angrepp på borgmästare, kommunalråd och regionala förtroendevalda är inte begränsade till de stora städerna eller urbana områden utan förekommer även på mindre orter och i landsbygdsområden³⁰. Det är en oroande konsekvens att användning av hatretorik och falska nyheter på nätet sprider sig bortom nätet till fysiska konfrontationer ansikte mot ansikte.

Borgmästaren i den lilla staden Warin i Tyskland mottog till exempel döds-hot på en högerextrem online-plattform. Han placerades efter detta under polisskydd och var tvungen att tillbringa en tid borta från Warin.³¹ Borgmästaren i tyska Estorf avgick till sist efter år av hot.³²

Det finns många exempel från hela Europa på borgmästare och kommunala och regionala fullmäktigeledamöter som misshandlats på grund av sin etniska eller religiösa bakgrund. En av de mest högljudda förespråkarna för att bekämpa näthat är borgmästaren i London, Sadiq Khan, som uppgav att han hade fått mer än 250 000 hatiska meddelanden på nätet och efterlyste ytterligare reglering av nätplattformar.³³

Not. 30 Se Open-Government and Open-Data Against Fake News and Hate Speech, op.cit.

Not. 31 Se artikel här <https://learngerman.dw.com/en/mayor-goes-underground-after-neo-nazi-death-threat/a-3910637>.

Not. 32 Se artikel här; Borgmästarens avgång belyser hotet mot tyska ledare <https://learngerman.dw.com/en/mayors-resignation-highlights-threat-to-german-leaders/a-51974296>.

Not. 33 Se artikel här: <https://www.globalcitizen.org/fr/content/london-mayor-sadiq-khan-racist-tweets-south-by-sou/>.

Vid en debatt i Kongressen den 3 april 2019 om temat ”borgmästare under press” beskrev Aleksandra Dulkiewicz, borgmästare i staden Gdansk, det hot och hat som upplevts av lokala och regionala förtroendevalda. Borgmästaren i Altena i Tyskland, Andreas Hollstein som hade blivit knivhuggen 2017 av en motståndare till hans politik talade också vid sessionen, och han sade att ”Mer än 50 procent av borgmästarna i Tyskland har blivit hotade på ett eller annat sätt.”³⁴ Alla dessa angrepp får de förtroendevalda ut balans och minskar deras effektivitet i sina uppdrag, även om de själva inte utsatts.

Mycket av uppdraget som lokal och regional förtroendevald vilar på att kunna verka offentligt. Exempel på detta är politiska tal, pressinlägg, interaktion med enskilda individer ute i samhället, offentliga möten, politiska debatter med andra förtroendevalda och interaktioner med andra myndigheter. Varje falskt eller förolämpande inlägg kan skada förtroendet för den förtroendevalda eller undergräva deras status, ställning och rykte eller mer allmänt det ämbete de innehar. Det gör det svårare för dem att interagera i de olika miljöer som de verkar i.

Anklagelser av sexuell karaktär eller att en förtroendevald är rasist, sexistisk eller homofob kan vara särskilt skadliga, även om de är ogrundade eller motbevisade, eftersom ryktesspridning och lösa anklagelser är ett populärt tillvägagångssätt för de som sprider falska nyheter.

Offentlig debatt och beslutsfattande påverkas negativt av hatretorik och falska nyheter eftersom dessa förhindrar seriösa överväganden av viktiga lokala och regionala frågor. Den förtroendevaldas förmåga att stå till svars, utmana, ifrågasätta och kritisera utsedda tjänstepersoner kan allvarligt undergrävas om den förtroendevalda utsätts för en uthållig kampanj av falska nyheter och offentligt förtal. På detta sätt skadas den lokala och regionala demokratin ytterligare.

Not. 34 Se resultaten här: https://www.coe.int/en/web/congress/36th-session/-/asset_publisher/LEZ5pSQ25ulu/content/growing-pressure-on-mayors.

Det är viktigt att lyfta fram de konsekvenser som hatretorik och falska nyheter får för förtroendevalda som att det:

- Undergräver förtroendet och därför effektiviteten hos de utsatta förtroendevalda.
- Skapar en obekväm och otrygg miljö för förtroendevalda att verka i.
- Skapar en negativ framställning av en individ och dennes hederlighet, ärlighet och integritet, vilket förvärrar interaktioner med väljarna och den kommunala och regionala förvaltningsorganisationen.
- Minskar förtroendevaldas förmåga att delta i en öppen offentlig debatt om policy och politiska frågor.
- Kan leda till att enskilda förtroendevalda felaktigt stängs av eller utsätts för andra allvarliga åtgärder av kommuner och regioner.
- Leder till skadliga effekter på den förtroendevaldas psykiska och fysiska hälsa.
- Leder till att förtroendevalda väljer att avgå i förtid eller att de väljer att inte ställa upp för omval.
- Leder till att förtroendevalda och deras familjer flyttar från området de bor i.

Konsekvenserna av hatretorik och falska nyheter drabbar inte bara individuella förtroendevalda, det skadar också den lokala och regionala demokratins institutioner. Angrepp och hot mot de demokratiskt valda och legitima företrädarna för medborgarna angriper kärnan av ett fritt och öppet samhälle. Det gör att lokala och regionala fullmäktige består av mindre varierade grupper av förtroendevalda (särskilt där förtroendevalda från underrepresenterade grupper utsätts), och detta gör att åsikterna som hörs i debatten snävas in.

Trakasserier och hot mot förtroendevalda kan avskräcka medborgare från att engagera sig som förtroendevalda och därmed också ställa upp i val, särskilt från underrepresenterade grupper. Efter lokalvalet 2021 i Danmark visade en undersökning bland kandidaterna att nästan hälften av de tillfrågade hade upplevt trakasserier och hot under kampanjen, 46 procent av de tillfrågade svarade att trakasserier och hot hade påverkat deras beteende och var femte av dem tvivlade på en framtid i politiken³⁵. Hatiska kommentarer på sociala medier påverkade också nära 30 procent av de tillfrågade.

Not. 35 Dessa siffror är ännu högre uppdelat efter ålder och kön: 51 procent av de kvinnliga svarande, två tredjedelar av de svarande under 40 år och två av tre kandidater med etnisk minoritetsbakgrund utsattes för trakasserier eller hot under valkampanjen. Vidare upplevde 25 procent av de kvinnliga svarande i åldern 18 till 39 år sexuella trakasserier under valrörelsen. <https://menneskeret.dk/nyheder/chikane-valg-kamp-faar-lokalfortroendevaldae-traekke-partierne-maa-paa-banen>.

Med tiden skapas ett samtalsklimat som präglas av hätskhet och aggressivitet. Den skadliga effekten förvärras i de fall där många förtroendevalda från samma institution utsätts för falska nyheter och hatretorik. Lokala och regionala organisationer som institutioner kan också bli föremål för desinformation och hatretorik, och även om detta fenomen inte undersöks i denna rapport, kan inverkan av detta också vara mycket skadlig för den lokala och regionala demokratin.

Det är viktigt att inte underskatta hur hatretorik och falska nyheter kan försämra möjligheterna för förtroendevalda att utföra sitt uppdrag. Det är också viktigt att inte glömma bort att det kan få konsekvenser för de utsattas sociala, familje- och arbetsliv. Ytterst kan till och med de förtroendevaldas liv vara i fara. Rysslands avsiktliga angrepp på lokala och regionala förtroendevalda i Ukraina, leder nu i samband med kriget till fysiskt våld, bortföranden och mord. Som exempel – kidnappningen Ivan Fedorov borgmästaren i Melitopol av ryska trupper och avrättningen av Olga Sukhenko (borgmästaren i staden Motyzhyn) och hennes familj. Faktum är att hur borgmästarna reagerade på invasionen påverkade karaktären av det folkliga motståndet mot invasionen.³⁶

Konsekvenser för de förtroendevaldas vardagsliv och familjer

En ofta förbisedd aspekt av uppdraget som lokal och regional förtroendevald är de följder som det kan få på de förtroendevaldas familj och vänner. De konsekvenser som uppdraget som förtroendevald kan få för de förtroendevaldas familj och vänner kräver ytterligare forskning och förståelse, särskilt eftersom Rysslands invasion av Ukraina har visat hur angrepp på förtroendevalda ofta också innebär angrepp på familjemedlemmar.³⁷ Överlag så innebär uppdraget som lokal och regional förtroendevald följder som tidsbrist, minskad mental och fysisk tillgänglighet, minskad tid för familj och sociala aktiviteter. Detta innebär att de förtroendevaldas familjer utsätts för stress och påfrestningar.

Not. 36 Se artiklar om detta ämne här: <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/16/stay-go-ukrainian-mayors-agonising-choice-russia-invaded> och här: <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2022/04/04/ukraine-mayor-olga-sukhenkos-tortured-body-found-alongside-husband/>.

Not. 37 Se om detta ämne: <https://www.nytimes.com/2022/05/24/world/europe/russia-ukraine-mayor-killed.html>.

Ibland blir förtroendevaldas familjer och vänner den direkta måltavlan för hatretorik, falska nyheter och/eller skrämsekampanjer. Familjemedlemmar, vänner och arbetskollegor till förtroendevalda påverkas indirekt av påtryckningar och spänningar och ibland behöver de ge känslomässigt stöd till den förtroendevalda i deras närhet, men de kan också själva bli måltavla för kampanjer.³⁸

Lokala och regionala förtroendevalda har rapporterat incidenter (antingen digitalt eller fysiskt på plats) där deras familj, ibland även deras barn, har blivit måltavlor för förövare som ursprungligen riktade sig mot förtroendevalda men som sedan vidgat måltavlan för sin kampanj. Makar, partners och barn har hängts ut på sociala medier, personliga uppgifter eller bilder och foton på dem har publicerats på ett nedsättande sätt för att utöva påtryckningar på den berörda förtroendevalde.

I vissa fall har barn till förtroendevalda uppsökts av barn till dem som ligger bakom hatretorik och falska nyhetskampanjer och blivit retade, hotade eller misshandlade. Vi fick även konfidentiella exempel där föräldrar hade direkt uppmuntrat sina egna barn att bete sig på dessa sätt mot barnen till förtroendevalda; i ett exempel hotades en kommunal förtroendevalds barn med att barnet skulle "hängas ut". Vissa före detta ledamöter i kommunfullmäktige har berättat att de har flyttat sina familjer från sin kommun som ett resultat av hot riktat mot barnen, eller på grund av de känslomässiga effekterna som en hatkampanj mot förtroendevalda haft på barnen.

Att hatretorik och falska nyheter på nätet spiller över i den fysiska vardagen kan antingen vara en avsiktlig eskalering av en hatkampanj eller oavsiktlig effekt, men oavsett kan det ha en förödande inverkan på alla berörda parter och utsätta dem för hot och trakasserier som skadar deras välbefinnande, arbete, sociala och privata liv. Den effekten kan också vara särskilt skadlig om ogrundade anklagelser av sexuell, våldsrelaterad eller bedräglig natur riktas mot den berörda förtroendevalde.

Not. 38 I Norge till exempel undersökte norska polishögskolan lokala och nationella politiker och fann att 2021 hade 46 procent av politikerna upplevt trakasserier i form av fysiska angrepp, hot om skada, egendomsskador eller direkta eller indirekta hot på sociala medier. Vidare hade fyra av tio tillfrågade fått direkta eller indirekta hot om att avsändaren skulle skada politikern eller närstående. Se <https://scienzenorway.no/harassment-politics-security/harassment-and-threats-against-norwegian-politicians-have-increased-significantly-in-recent-years/1980684>.

Åtgärder och rekommendationer

Åtgärder för att skydda lokala och regionala förtroendevalda

Varje handling som avskräcker medborgare från att engagera sig i kommun- eller regionspolitik eller som får en förtroendevald att avsäga sig sitt uppdrag undergräver demokratin, det demokratiska beslutsfattandet, den offentliga debatten och själva kärnan i ett öppet samhälle. Det finns många exempel på förtroendevalda som valt att avgå, eller bestämt sig för att inte ställa upp för omval på grund av de trakasserier och hot som de och deras familjer har upplevt. En livskraftig lokal och regional demokrati är ett gemensamt ansvar och det är viktigt att säkerställa de förtroendevaldas fortsatta säkerhet och trygghet.

Det finns ett växande behov av stöd, resurser och skyddsåtgärder för lokala och regionala förtroendevalda för att de ska kunna hantera det växande problemet med hatretorik och falska nyheter. Det skydd som finns tillgängligt för förtroendevalda bör också vara tillgängligt för deras familjemedlemmar där det behövs.

Detta stödbehov är ett ansvar för de kommuner och regioner som de förtroendevalda verkar i, men även ett ansvar för nationella myndigheter, brottsbekämpande myndigheter och på de organisationer som ansvarar för att ge råd och stöd kring trakasserier, hot, förföljelse och liknande fenomen. Aktörer som politiska partier, lokala medier och civilsamhällets organisationer kan också bidra med lösningar. Lokala och regionala förtroendevalda kan också individuellt vidta åtgärder för att skydda sig själva och sina familjer samt kräva information, stöd och råd kring detta. Detta arbete måste vara en prioritet för de nationella kommun- och regionförbunden.

Det stöd som förtroendevalda får måste också anpassas så att det kan hantera både isolerade incidenter och organiserade och varaktiga kampanjer samt att stödet är effektivt vare sig hoten sker på nätet, fysiskt eller i kombination. Det exakta stöd som krävs i varje enskilt fall varierar beroende på den individ som tar emot hoten, hur hen uppfattar hotet och hur det påverkar hans uppdrag som förtroendevald politiker samt hans familj. Vissa av åtgärderna som diskuteras nedan ska ses som en omedelbar respons på en akut eller organiserad hat- eller desinformationskampanj och de är inte lämpliga som långsiktiga lösningar, då de kan begränsa de förtroendevaldas rörelseförmåga eller göra det svårt för dem att interagera med väljarna som de representerar.

Alla skyddsåtgärder för att bekämpa hatretorik, falska nyheter, trakasserier och hot som införs för förtroendevalda måste vara förenliga med grundläggande principer för öppna och fria demokratiska samhällen. Alla initiativ för att skydda förtroendevalda behöver ta särskild hänsyn till att balansera rättigheter, transparens och integritet. Till exempel måste krav på att föra loggar eller register vara i linje med integritetsstandarder och nationell lagstiftning eller överlåtas till brottsbekämpande myndigheter. Lokal och regional politik är en känslomässig, principdriven och argumenterande process som bygger på yttrandefrihet och pressfrihet och ibland på konfrontativa, kritiska och kraftfulla debatter och argument. Men hatretorik och falska nyheter överskrider gränserna för acceptabelt beteende i en demokrati. Skyddet för förtroendevalda måste ske utan att rubba balansen som behövs mellan att bekämpa hatretorik och falska nyheter å ena sidan och att uppmuntra medborgarnas deltagande i det civila och politiska livet å den andra. Detta är en prioritet för Europarådet.³⁹

Nationella myndigheter, regioner, kommuner samt andra offentliga organisationer uppmuntras att göra en fullständig översyn över de stöd- och skyddsåtgärder som riktas mot förtroendevalda för att skydda dem från falska nyheter, hatretorik, fysiska angrepp, och övrigt hot och hat. En sådan översyn kan identifiera luckorna och svagheter i befintliga lösningar och att stärka och utöka skyddet för förtroendevalda.

Nationella myndigheter, regioner, kommuner samt andra offentliga organisationer (och utsedda tjänstepersoner och chefer inom dessa organisationer) behöver kunskap och insikter om de förtroendevaldas situation, de utmaningar de upplever och det stödbehov som de har, samt en medvetenhet om vilka effekter deras politiska uppdrag kan få på deras privata och sociala liv.

Not. 39 <https://rm.coe.int/16807954c3>.

Nationella regeringar och myndigheter

Först och främst bör nationella regeringar se till att lokala och regionala förtroendevalda skyddas i lag⁴⁰. Relevant straffrättslig-, civilrättslig- och förvaltningslagstiftning bör se till att hot, både på nätet och genom andra kanaler är straffbart. Till exempel kan nationell lagstiftning göra det till en försvårande omständighet när måltavlan för hot, trakasserier eller andra angrepp är en lokal eller regional förtroendevald. Straffskalan kan skärpas för angrepp eller trakasserier på förtroendevalda. Hatretorik är en försvårande omständighet i t.ex. Finland, och förtroendevalda kan identifieras som en grupp med särskilt skydd jäms med andra skyddade grupper och funktioner.

I länder där fullmäktigeledamöter ännu inte i laglig mening ses som ”anställda” av kommuner eller regioner, bör detta ändras för att ge dem ett lagstadgat arbetsrättsligt skydd mot trakasserier, hot, förföljelse, misshandel, hatretorik och falska nyheter. Kommunala förtroendevalda i England har nyligen krävt att en lagstiftning införs specifikt mot hot mot innehavare av offentliga ämbeten.⁴¹ Dessa rättsliga åtgärder bör vidtas i enlighet med de grundläggande friheterna. Nationella regeringar bör även erkänna omfattningen av problemet och göra den till ett prioriterat område. Därför är det av största vikt att tillräckliga medel och resurser tillförs för att nationella myndigheter och institutioner ska kunna hantera denna fråga effektivt och visa ledarskap.

Även om rättsliga åtgärder riktade mot näthatare hittills inte lett till genombrott, skulle nationella myndigheter kunna vidta vidare åtgärder eller anta lagstiftning för att påskynda rättsliga förfaranden vid näthatskampanjer, särskilt om förtroendevalda är hotade. I det avseendet kan det vara användbart att tydligt identifiera kontaktpunkter inom nationella cybersäkerhetsbyråer, människorättsinstitutioner eller brottsbekämpande myndigheter och sprida deras kontaktuppgifter hos kommuner och regioner

Not. 40 "Against Hate: Guidebook of good practices in combating hate crimes and hate speech" är en alleuropeisk undersökning av åtgärder som vidtagits i 24 länder för att bekämpa hatretorik och även om den inte specifikt avser lokala och regionala företrädare, ger exempel på hur och vilket skydd som skulle kunna utvidgas till dem. Att registrera förekomster av hatretorik och tillhandahålla rättsmedel mot det är vanligt i t.ex. nationerna inom studiegruppen och är något som skulle kunna utvidgas till lokala och regionala förtroendevalda som en skyddad grupp eller egenskap. Emilia Hämmäläinen från Inrikesdepartementets polisavdelning; Guide till god praxis för att identifiera och förebygga hatretorik, 2022, tillgänglig här <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163035>.

Not. 41 <https://www.theguardian.com/society/2021/oct/22/councillors-demand-better-protection-from-abuse-and-death-threats>.

för att spara dyrbar tid i krissituationer. Ett dokument som sammanställer tydliga roller, ansvar och kontaktuppgifter skulle kunna spridas till kommuner och regioner och till deras sammanslutningar och representanter i varje land.

Nationella myndigheter kan tillhandahålla ytterligare utbildning till brottsbekämpande organisationer om hur offer för hatretorik ska stödjas och uppmuntra samarbete och informationsutbyte mellan lokala och nationella polis- och brottsbekämpande myndigheter⁴². Nationella myndigheter kan också identifiera (och anlita) organisationer med kompetens i att hantera sådana här situationer och som tillhandhåller relevant medicinsk, psykologisk och rättslig hjälp. Dessa organisationer kan göras kontaktbara via en konfidentiell nationell hjälplinje. I Frankrike har Borgmästarförbundet skrivit under ett avtal med civilsamhällesorganisationen France Victimes för att de senare ska kunna ge råd och insatser till borgmästare och kommunalråd i behov av stöd.⁴³

Nationella myndigheter kan också tillhandahålla budgetmedel och andra resurser för att säkerställa att alla kommuner (särskilt de mindre, eller de med resursbegränsningar) och regioner kan ge sina förtroendevalda stöd och råd. De kan till exempel tillhandahålla utbildningar och material till alla förtroendevalda i hur man identifierar och hanterar falska nyheter och hatretorik och hur man undviker och tacklar offentliga och privata trakasserier, samt hot och hat mot dem eller deras familjer.

Not. 42 Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) rapporterar att i Kroatien, Frankrike, Lettland, Spanien och Storbritannien rapporterade förekomsten av särskilda hatbrottsprotokoll eller operativ vägledning tillgängliga för brottsbekämpande myndigheter. i Bulgarien, Frankrike och Italien får brottsbekämpande myndigheter en guide för att intervjua offer och bedöma deras behov; i Österrike har poliser tillgång till ett internt e-lärande seminarium om hatbrott, och ytterligare instruktioner och videor finns tillgängliga. Även om allt detta handlar om den breda frågan om hatbrott och inte specifikt behoven hos lokala och regionala förtroendevalda och deras specifika erfarenheter, utgör sådana protokoll och guider en modell för nationella, regionala och lokala myndigheter att utveckla lämpliga tekniker för lokal och nationell polis. byråer att efterlikna när det gäller lokala och regionala representanter. Se: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-hate-crime-reporting_en.pdf.

Not. 43 Se artikel på franska här: <https://www.banquedesterritoires.fr/le-ministere-de-linterieur-appelle-les-prefets-la-mobilisation-face-la-recrudescence-delus-menaces>.

I Nederländerna har till exempel inrikesministeriet utarbetat riktlinjer för hur desinformation ska hanteras och spridit dem till lokala och regionala organisationer⁴⁴. Nationella myndigheter kan dela och regelbundet uppdatera en omfattande lista över de nationella lagar som reglerar hatretorik, falska nyheter och fysiska angrepp, hot och hat och göra de relevanta exemplen tillgängliga för kommuner och regioner. Även riktad utbildning för alla som är inblandade i arbetet att skydda förtroendevalda är viktigt.

Det också möjligt för nationella regeringar, eller överstatliga institutioner såsom Europeiska unionen att direkt reglera eller att samarbeta med privata internetförmedlare för att säkerställa ett snabbt, öppet och effektivt avlägsnande av inlägg, bilder eller videor som utgör hatretorik. Nationella myndigheter kan också be dem att se över sina modereringstekniker och strategier för sökresultat, såsom användningen av algoritmer och politisk reklam. Europeiska unionen arbetar för närvarande med en lag om digitala tjänster, som när den väl har antagits kommer att skydda grundläggande rättigheter online och hålla privata företag ansvariga. EU arbetar i samarbete med Facebook, Twitter, Instagram, Tiktok och andra för att ta itu med Covid-19 relaterad desinformation och kräver att vissa ändringar görs i deras modereringsregler och algoritmer.

Åtgärder för kommuner och regioner

Kommuner och regioner kan vidta praktiska åtgärder för att skydda sina förtroendevalda. Listan över potentiella lösningar i det här avsnittet är inte fullständig eller anpassad till alla situationer som kan uppstå. Vissa av dessa åtgärder är mer lämpliga som akuta åtgärder som reaktion på en plötslig uppblossande nätkampanj medan andra är åtgärder av förebyggande karaktär. Beroende på befolkningens storlek och sammansättning, tillgängliga medel och kapacitet och hotnivåer kan varje kommun eller region bedöma vilket stödbehov som finns och omvärdera behoven över tid.

Det är viktigt att balansera behovet å ena sidan för de förtroendevalda att vara tillgängliga för sina väljare (exempelvis genom att dela kontaktuppgifter och schema) och å andra sidan behovet av att säkerställa deras säkerhet och trygghet (beroende hur hotbilden ser ut för dem). Fysiska skyddsåtgärder kan tillfälligt skydda förtroendevalda från mer omfattande angrepp, men dessa mer extrema åtgärder måste förbli tidsbegränsade. Annars är risken

Not. 44 Se riktlinjer på nederländska här: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/02/09/handreiking-omgaan-met-desinformatie>.

att åtgärderna skapar barriärer och gör det svårt för den förtroendevalda att vara en bra representant för väljarna i sin valkrets vilket kan påverka hans arbete och relation till väljarna negativt. Att kunna möta och diskutera med väljarna direkt och att skapa relation med dem genom hänvisningar till privatliv eller yrkesliv utgör viktiga inslag i valkampanjer för lokala och regionala förtroendevalda.

Vissa av åtgärderna som listas nedan handlar om att hålla personlig information privat eller undvika spontana möten, men de måste också endast vidtas om det är lämpligt och efter noggrant övervägande av de förtroendevalda själva. Det är viktigt att inte göra de förtroendevalda mindre tillgängliga för väljarna i onödan. Återigen är det viktigt att kommuner och regioner delar material sinsemellan.

- Ett heltäckande stödsystem kan inrättas hos kommunen eller regionen med ett detaljerat policydokument som tydliggör de försiktighetsåtgärder, resurser och stöd som finns och hur dessa kan nås (nödtelefonnummer och e-postadresser). Policydokumentet kan också innehålla arbetssätt och rutiner för att hantera hatretorik och falska nyheter på nätet och genom analoga kanaler.
- En tydlig kontaktpunkt eller ett 24-timmars journummer, kopplat till en relevant myndighet eller roll, kan också upprättas för att ge akut stöd.
- Lokala och regionala offentliga organisationer kan också utse en eller flera tjänstepersoner som ska ansvara för att samordna, och ge råd och stöd till förtroendevalda angående trakasserier och hot samt hjälpa dem säkerställa sin personliga säkerhet och trygghet.
- Ansvarig tjänsteperson kan föra en logg över alla rapporterade incidenter av trakasserier och hot mot förtroendevalda med tidsangivelser och information från de drabbade förtroendevalda, vilket senare kan utgöra bevis för brottsbekämpande myndigheter och för att kartlägga mönster av trakasserier.
- Förtroendevalda kan uppmuntras att rapportera alla sociala medier som publicerar falska nyheter och hatretorik och att den ansvarige tjänstepersonen då kan utfärda formella dementier och repliker. I Danmark genomförs till exempel regelbundna undersökningar för att mäta icke-rapporterade hatbrott och lokala och regionala offentliga organisationer bör genomföra liknande regelbundna undersökningar av sina förtroendevalda för att bedöma hur det verkliga problemet med hatretorik, trakasserier, hot och fysiska angrepp mot förtroendevalda är, snarare än att bara förlita sig på anmälda fall.⁴⁵

Not. 45 Emilia Hämäläinen från polisavdelningen vid Inrikesdepartementet, Finland Guide till god praxis för att identifiera och förebygga hatretorik, 2022, tillgänglig här <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163035>.

- Kommuner/regioner eller brottsbekämpande myndigheter kan förbjuda medborgarnas besök i förtroendevaldas hem och kan begära att tidsbokningar endast sker via den kommunala och regionala organisationen.
- Riskbedömningar kan göras av kommunen eller regioner för alla öppna möten och aktiviteter involverar förtroendevalda, i synnerhet under valrörelser eller då det råder intensiva kampanjer med våldsam hatretorik och falska nyheter.
- Kommuner och regioner kan tillhandahålla säkerhetssystem såsom larm, paniklarm eller interna och externa kameror i spända situationer. I samband med sena möten eller andra utsatta situationer kan lokala och regionala offentliga organisationer och brottsbekämpande organ utvärdera behovet av polisskydd (om förtroendevalda begär det) eller följeslagare att följa med dem till deras bilar eller kollektivtrafik.
- Skydd (och resurser för transport/boende) kan också krävas när förtroendevalda gör hembesök med hänsyn till sina uppdrag som valda representanter eller i samband med öppna möten.
- Kommuner och regioner bör också identifiera vilka aktörer som kan tillhandahålla relevant medicinsk, psykologisk och rättslig hjälp och som har kompetens att hantera sådana situationer.
- Kommuner och regioner kan ge sina förtroendevalda råd och utbildning. Det kan handla om att identifiera sociala medier och kanaler som har främjat falska nyheter och hatretorik och att göra detta register tillgängligt för förtroendevalda.
- Råd och utbildning kan också ges om hur olika sociala medieplattformar fungerar och hur de används för att skrämja, samt sprida hatretorik och falska nyheter och vad som kan göras i dessa situationer.
- Utbildning kan också ges i hur förtroendevalda kommunicerar online, där råd som exempelvis att ha separata konton för det personliga och uppdraget som förtroendevald och att avstå att lägga ut personliga uppgifter på nätet kan ingå. Att skilja på det privata från det officiella på olika sociala mediekonton är viktigt för säkerheten och försiktighet måste iakttas med vem som ges möjlighet att kontakta det privata kontot.
- Det bör vara varje kommuns och regions ansvar att skapa, underhålla och uppdatera de dokument och policyer som föreslås ovan. Dock finns det en roll för de nationella sammanslutningarna av kommuner och regioner i varje medlemsstat i Europarådet att ta fram utkast till modellpolicyer. Dessa utkast till modellpolicyer kan sedan ändras och nyanseras av kommuner och regioner för att bättre spegla sina egna lokala förutsättningar, kunskap och erfarenheter.

Det kanske mest ambitiösa initiativet som kommuner och regioner kan engagera sig i är att skapa och främja motberättelser som bemöter falska nyheter och som försöker lyfta fram sanningen och återställa förtroendet för folkvalda. Onlineplattformar möjliggör spridning av rykten, förvrängningar och lögnen om förtroendevalda. Men det ger också möjligheter för dessa förtroendevalda, med stöd av sina kommuner och regioner, att svara på och offentligt motbevisa falska nyheter och hatretorik. Det behövs ett snabbt, korrekt och effektivt svar från den kommunala eller regionala organisationens sida för att ge ett robust försvar av den enskilde förtroendevalda och detta måste ses som en del av kommunernas och regionernas ansvar. Dessa motberättelser kan ta formen av dementier, kommunikationskampanjer på olika sociala medieplattformar, eller uttalanden från lokala och regionala ledare som uttrycker solidaritet och fördömer hatretorik och falska nyheter.

Än så länge finns det väldigt lite forskning om effekterna av sådana här åtgärder på lokal och regional nivå, men det kan vara fördelaktigt för den lokala och regionala demokratin att främja förståelse och ett mer tolerant politiskt samtalsklimat. Vissa kommuner har gett i uppdrag åt högre tjänstepersoner att hantera trakasserier och mobbning av fullmäktigeledamöter. I rollen kan exempelvis att tvinga nättroll att ta bort kränkande inlägg och att uppmuntra och ge råd till sajtagministratörer hur de bättre kan styra och hantera sina webbplatser för att förhindra hot och hat online ingå.

Kommuner och regioner uppmuntras att vid behov dela resurser och stöd (där det är möjligt) över kommun- och regiongränserna. Kommuner och regioner bör också dela information med nationella myndigheter och brottsbekämpande myndigheter om sociala medier och plattformar som är kända för att sprida falska nyheter och hatretorik mot förtroendevalda.

Lokala och regionala förtroendevalda kommer att behöva göra sina egna riskbedömningar för att bedöma allvaret av de hot eller fysiska angrepp som de eller deras familjer upplever. Men alla förtroendevalda bör uppmuntras och stöttas av sin kommunala och regionala organisation i att polisanmäla sådana händelser och att kommunerna och regionerna även ansvarar för att följa upp varje anmälan till polisen. Sverige driver särskilda hatbrottsutredningsteam och där sådana team finns utgör de den självklara länken för förtroendevalda som upplever hatretorik; sådana team bör bildas med särskilt fokus på förtroendevalda.⁴⁶

Not. 46 Guide till god praxis för att identifiera och förebygga hatretorik, op.cit.

Åtgärder för att förhindra hatretorik och falska nyheter

Lokala och regionala organisationer kan även använda mer långsiktiga åtgärder för att stävja användningen av hatretorik och falska nyheter. En förebyggande strategi bygger på hypotesen att det är alla medborgares ansvar att se till att det politiska samtalet på nätet, vid fysiska möten och genom traditionella nyhetsmedia inte blir en plats för hat och desinformation. Det är viktigt att stödja en mer etisk, moralisk och inkluderande politisk kultur på alla nivåer, som välkomnar livlig politisk debatt och utbyte av idéer i en miljö fri från rädsla.

Under de senaste åren har många olika lokala, regionala och nationella initiativ startats i Europarådets medlemsstater för att motverka uppkomsten av dessa fenomen. Till skillnad från de mekanismer som anges ovan som har fokus på att skydda förtroendevalda, kan dessa förebyggande aktiviteter kräva samarbete på alla offentliga nivåer och med den privata sektorn, civilsamhällets organisationer, politiska partier och mediaorganisationer. Dessa initiativ bör betraktas som en integrerad del av övergripande strategier för att bekämpa hatretorik och falska nyheter eftersom de hanterar bakomliggande orsaker och kan bidra till långsiktiga förbättringar.

Kommuner och regioner kan också lansera utbildnings- och kommunikationskampanjer för att främja etik och tolerans i sociala medier och medvetenhet om desinformation.

Offentliga organisationer på alla nivåer kan finansiera lokala och regionala projekt eller kan samarbeta med civilsamhällets organisationer för att ta itu med grundorsakerna till hatretorik och falska nyheter genom kreativa och pedagogiska program som riktar sig till allmänheten. Det kan innefatta större program för att hjälpa medborgare att skilja sanning från desinformation eller för att skilja falska nyheter från verifierad information⁴⁷. Särskilda program riktade mot förövare kan också vara viktiga för att förstå lokala drivkrafter för spänningar och för att undvika eskalering. Å andra sidan kan särskilda program som riktar sig till offer för hatretorik också vara användbara, särskilt för de grupper som är mest utsatta, för att säkerställa att de kandiderar till val och deltar aktivt i det politiska livet utan rädsla för hot.

Not. 47 Se till exempel lokal konfliktkänsligt innehållsmoderering i Bosnien-Hercegovina: <https://www.article19.org/wp-content/uploads/2022/06/bosnien-hercegovina-country-report-content-moderation.pdf>.

Politiska partier och mediaorganisationer kan också bidra genom att ha riktlinjer, såsom uppförandekoder, för sina medlemmar som främjar användningen av tolerant och inkluderande tal och skrift och undviker att dela överifierade falska nyheter. Sådana uppförandekoder bör särskilt främja öppenhet och medvetenhet kring potentiella intressekonflikter. Till exempel, i Italien, bjöd det nationella nätverket för kampen mot hatretorik i kandidater i lokalvalen 2021 och 2022 att skriva under ett uppprop mot hat⁴⁸. Den femte rekommendationen i upppropet tar upp hatretorik på nätet specifikt och inbjuder kandidater att ”främja ansvarsfull användning av sociala nätverk (både direkt och genom deras egna politiska strukturer), inklusive moderering av kommentarer från följare och avlägsnande av alla hatiska eller diskriminerande uttryck”.

Även om lokala och regionala företrädare för närvarande inte är en grupp som skyddas i lag mot hatpropaganda och falska nyheter så kan de dra nytta av och inkluderas som grupp, i alla kampanjer eller policyer som för närvarande utformas och främjas av Europarådet.⁴⁹

Slutligen rekommenderar ”Counter-fake” studien att man främjar öppenhet (’open government’) och öppna data för att hantera hatretorik och falska nyheter. Som tidigare rekommendationer från kongressen har noterat,⁵⁰ finns det flera fördelar med att implementera en strategi för öppenhet, som att öka transparensen och ansvarsutkrävande och därmed lämna mindre utrymme för konspirationer och korruptionsanklagelser, utveckla förtroende, trovärdighet och rykte, främja framsteg och innovation och uppmuntra samhällsengagemang. Alla dessa faktorer skulle kunna bidra till att stärka den lokala och regionala demokratin.

Not. 48 <https://www.retecontroloodio.org/2022/05/09/elezioni-2022-vademecum-cinque-punti/>.

Not. 49 <https://www.coe.int/fr/web/inclusion-and-antidiscrimination/hate-speech-prejudices>.

Not. 50 Se Congress Report on Transparency and open government, CG35(2018)14 och Congress Report on Open data for better public services.

Avslutning

Sammanfattning

Den här rapporten sammanställer rådets och kongressens befintliga ståndpunkter om falska nyheter, hatretorik och yttrandefrihet. Förslagen på åtgärder i avsnittet ovan ger grunden för att skydda lokala och regionala förtroendevalda och för att stärka och förbättra deras situation, vilket i sin tur ökar kvaliteten på medborgarnas engagemang och deltagande och kvaliteten i den lokala och regionala demokratin.

Hatretorik och falska nyheter ökar i hela Europa och denna snabba upptrappning har förstärkts ytterligare genom användandet av sociala medier och nätplattformar. Förtroendevalda har blivit måltavlor för verbala och fysiska hot, hat och våld, och ibland riktas detta även mot deras familjer och vänner.

Hatretorik och falska nyheter används främst mot förtroendevalda för att undergräva dem i deras uppdrag; att väcka misstankar om deras karaktär eller integritet; skrämma dem att vidta eller undvika ett visst beslut; och i allmänhet att försvaga dem i deras politiska gärning.

Hatretorik och falska nyheter försämrar situationen för förtroendevalda och även deras förmåga att vara effektiva representanter för sina väljare. I värsta fall kan hat och hot till och med avskräcka potentiella kandidater från att ställa upp i kommun- och regionval, vilket särskilt drabbar medborgare från underrepresenterade grupper som oftare utsätts för hot och hat. Som en följd av detta skadas den lokal och regionala demokratin struktur och processerna för medborgarnas engagemang och deltagande försvagas.

Hatretorik och falska nyheter uppkommer på grund av misstänksamhet som riktas mot kommunala och regionala beslut och åtgärder och även misstänksamhet om de som fattar besluten, och deras motiv, mål och hederlighet. Bristande information och transparens hos kommuner och regioner spär på misstänksamheten om motiv och hederlighet. Beslut på kommunal och regional nivå kan stöta på motstånd, både mot själva beslutet och mot dem som fattar dem. Detta leder ibland till ihållande kampanjer som spiller över till personliga trakasserier, hot och eventuellt våld (som exempelvis mordet på den tyske regionalpolitikern Walter Lübcke; knivattacken mot Kölns borgmästare Henriette Reker i oktober 2015; och ett brutalt överfall på borgmästaren i staden Oesdorf i Schleswig-Holstein 2016; som i samtliga fall orsakades av intensiv oenighet mellan förövarna och borgmästarnas policy).⁵¹

Hatretorik och falska nyheter är distinkta begrepp, men i praktiken upplevs de av de förtroendevalda som att de hänger samman. Trakasserier på nätet kan lätt utvecklas vidare till fysiska hot, verbala trakasserier och våld. Förtroendevalda är ansiktet utåt för sin organisation och uppfattas av medborgare som direkt ansvariga för handlingar och beslut som fattas av kommunen eller regionen, även om den förtroendevalda själv inte var direkt inblandad. Sociala medier används alltmer som ett verktyg för att sprida desinformation och hat.

Att bekämpa spridningen av hatretorik och falska nyheter måste göras på ett sätt som är förenligt med principerna om yttrandefrihet, demokratiskt engagemang och medborgardeltagande i lokal och regional demokrati.

Kampen mot hatretorik och falska nyheter på nätet och via andra kanaler måste ske genom samordnade och omfattande åtgärder för att skydda förtroendevalda från verbala och fysiska trakasserier, hot, hat och fysiska angrepp. Nya lagar och andra rättsliga reformer behöver införas nationellt för att säkerställa ett stabilt skydd av både de förtroendevalda själva och den livliga debatten som ligger till grund för en stark lokal demokrati fri från rädsla och hot. Förebyggande åtgärder på lokal och regional nivå kan också bidra till att stärka förtroendet och legitimiteten hos förtroendevalda, genom att främja bättre etik, öppen förvaltning och medvetenhet om hotbilden.

Not. 51 IPOL_STU(2020)655135_SV (1).pdf, [https://search.coe.int/Users/SIFFERLE/AppData/Local/Microsoft/Windows/Prof%20Colin%20Copus/Dropbox/Council%20of%20Europe/drafted%20reports/Hate%20speech%20report/Evidence/IPOL_STU\(2020\)655135_EN%20\(1\).pdf](https://search.coe.int/Users/SIFFERLE/AppData/Local/Microsoft/Windows/Prof%20Colin%20Copus/Dropbox/Council%20of%20Europe/drafted%20reports/Hate%20speech%20report/Evidence/IPOL_STU(2020)655135_EN%20(1).pdf). Ytterligare exempel på situationen i Frankrike finns här: <https://www.banquedesterritoires.fr/securite-un-ete-et-des-esprits-surchauffes>.

Hatretorik och falska nyheter

Konsekvenser för de förtroendevaldas trygghet och säkerhet

Hatretorik och falska nyheter påverkar det demokratiska samtalet och förutsättningarna att verka som förtroendevald i stora delar av världen. SKR stödjer kommuner och regioner i att motverka hot, hat och våld mot förtroendevalda och sprider kunskap inom området.

Som ett led i arbetet med att sprida kunskap om hot, hat och våld mot förtroendevalda har SKR översatt rapporten om hatretorik och falska nyheter från Europarådets kommun- och regionkongress.

Rapporten undersöker hur hatretorik, falska nyheter och verbala och fysiska angrepp blir en del av de förtroendevaldas vardag och beskriver vilka konsekvenser och vilken påverkan detta får på deras uppdrag och livssituation.

Rapporten beskriver även hur dessa negativa beteenden skadar den lokala och regionala demokratin genom att skapa ett avskräckande och skrämmande politiskt samtalsklimat. Till sist föreslås åtgärder för aktörer på nationell, regional och lokal nivå för att skydda och stödja förtroendevalda som utsätts.

ISBN 978-91-8047-120-6

Ladda ner eller beställ på skr.se/publikationer

Post: 118 82 Stockholm | Besök: Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skr.se

Sveriges
Kommuner
och Regioner